

Ontologia in lumina filozofiei analitice

Pentru neopozitivism, problema demarcatiei dintre stiintific si pseudostiintific se identifica cu problema distinctiei dintre stiinta si metafizica. Enunturile ontologice se dovedesc, in urma analizei logice a limbajului, lipsite de sens sau false. Totusi in logica si filozofia actuala a stiintei „noua filozofie a stiintei”, care continua si dezvolta problematica initiala de pozitivismul logic, a schimbat intrucatva punctul de vedere asupra cugetarii filozofice.

P. Feyerabend si T. Kuhn considera ca nu gandirea stiintifica specializata poate servi ca etalon al stiintificului pentru construirea sistemelor filozofice, ci, dimpotriva imaginatia teoretica, bogatia filosofului este modelul ideal pentru intelegerea stiintificitatii sub aspectele sale cele mai profunde.

- relansarea metafizicii → in secolul XX
- Patrick Suppes s-a impus in filozofia teoretica prin elaborarea unei metafizici probabiliste.
- Una dintre marile filozofii ale secolului al XX-lea, problema ontologica are in vedere studiul conditiilor pe care trebuie sa le satisfaca un obiect pentru ca sa poata apartine acelui domeniu care potrivit stiintei este desemnat ca real.
- Depasirea metafizicii reprezinta un punct esential in programul empirist-logic. R. Carnap – *Depasirea metafizicii prin analiza logica a limbajului*.
  - Contine teze contrastante cu filozofia traditionala. Incat preocuparea filozofiei nu va mai fi armonizarea, sintetizarea conceptelor si ideilor intr-un tablou de ansamblu ce presupune unificarea principiilor, ci mai degraba clarificarea acestora.
  - Se detaseaza convingerea ca multe din problemele si propozitiile care apar sa exprime un anumit lucru, in realitate este posibil sa se refere la cu totul altceva. Obiectul filozofiei va fi abordarea problemelor prin evidenta acestor confuzii si analiza conceptelor esentiale, cheie.
- In perioada de inflorire a filozofiei analitice, adeptii si propagatorii acesteia sustineau ca menirea principala a filozofiei este claritatea intelesurilor, decat descoperirea de noi adevăruri: filozofia nu se afirma atat prin imbogatirea cunoasterii noastre asupra lumii, pe cat ne ajuta sa reevaluam ceea ce noi deja pretindem a ști sau ceea ce ne asumam necritic.

- Respingând viziunea tradițională → au susținut că filosofilor nu trebuie să formuleze principii de valoare, să dea sugestii de modul cum se cuvine să se comporte oamenii, să susțină ce sistem politic este cel mai bun sau să ne spună ce anume face arta splendidă. Filosofilor nu au competența specială în interpretarea valorilor în afara de analiza caracteristicilor logice ale acestora.
- Filosofia analitică reține metodele ei riguroase tehnice, dar, totodată s-a reîntors la scopurile filosofiei tradiționale, deși *limitat*. Accentul pus pe înțelesul termenilor se menține în continuare dar el este echilibrat de o cercetare reînnoită asupra adevărului moral, politic sau metafizic. Filosofia analitică este de acord cu faptul că filosofilor au abilități critice în interpretarea valorilor umane. Deși această schimbare de orientare poate părea contradictorie, ea reflectă pur și simplu necesitatea unei perspective armonizate. Orice disciplină teoretică evoluează, se transformă și filosofia analitică nu face excepție.
- Propozițiile metafizicii sunt complet lipsite de sens, iar dacă metafizica ar mai conține ceva, acest ceva nu este un conținut teoretic.
  - „Pseudo- propozițiile metafizicii nu servesc la descrierea comportamentelor, nici a celor existente (atunci ar fi propoziții adevărate) nici a celor inexistente (atunci ar fi propoziții false), ele servesc doar la exprimarea vieții” – R.Carnap – *Depășirea metafizicii prin analiza logică a limbajului în Filosofia contemporană*.
- Artă este un mijloc adecvat de expresie pentru sentimentul vieții, menționează Carnap, iar metafizica – unul inadecvat. În metafizica lucrurile sunt în așa fel încât, chiar prin forma operelor, se da iluzia a ceva ce ea nu este „Metafizicianul crede că se mișcă în domeniul adevărului și falsului. În realitate, însă, el nu a exprimat nimic, ci numai, cași artistul a figurat ceva” R.Carnap – *Depășirea metafizicii prin analiza logică a limbajului în Filosofia contemporană*
- „critic intern” al pozitivismului – W.V. O. Quine – *On What There Is* și *Existence and Quantification* – expune o concepție similară.
- Quine → consideră *ontologia* ca o proiecție specifică a științelor sau ca o schemă teoretică rezultând în mod necesar din acceptarea unui sistem conceptual. El consideră că există o trecere graduală de la simplele enunțuri ale experienței imediate, la cele despre obiectele fizice, apoi la enunțurile matematice și logice până la aserțiunile ontologice. Acceptarea unei ontologii este, în principiu, un fapt analog cu acceptarea unei teorii științifice, cum ar fi de exemplu

fizica. Adica acceptam cea mai simpla schema conceptuala in care pot fi privite si ordonate fragmente neordonate ale experientei brute.

- Incercarea de a determina semnificatia si valoarea de adevar a oricarui anunt in afara unei scheme conceptuale, este o întreprindere lipsita de sens: existenta nu depinde in general de utilizarea limbajului, dar ceea ce spune un subiect ca exista depinde.

- Criteriul empirist al verificabilitatii continutului fiecarui enunt individual este o dogma. Relatia dintre enunturi si experienta nu se institutie ca o inregistrare directa a experientei in enunturi: *acest reductionism radical* tine de specificul realismului naiv → W.V.O.Quine – *Doua dogme ale empirismului*

Set by T-D1 (yth_1100@yahoo.com)